

بهای اشتراك
 قسمت اول : (مذاكرات مجلسین) سالانه ۳۰۰ ریال
 قسمت دوم : (آگهیها) ۶۰۰
 شماره كامل ۸۰۰

مجلس شورای ملی
 شماره تلفن : ۳۰۴۴۸ و ۳۸۸۹۴ و ۳۸۸۹۰ و ۸۸۹۶
 روزنامه یوبه

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

فائل، کلبه، قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

سال هشتم

شنبه ۱۱ مرداد ماه ۱۳۳۱

شماره ۲۱۷۴

شماره مسلسل ۲۰

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه پنجم مرداد ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب :

- ۱- طرح صورت مجلس و تقدیم تلگرافات و طومارها از طرف چند نفر از آقایان نمایندگان و تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات آقای نایب رئیس دائر بابر از تشکر از رأی منصفانه دیوان دادگستری بین المللی
- ۳- معرفی هیئت وزیران و تقدیم برنامه دولت بوسیله آقای کاظمی وزیر دارائی و نایب نخست وزیر
- ۴- تقدیم دو فقره لایحه بوسیله آقای وزیر دارائی
- ۵- قرائت نتیجه انتخاب کمیسیونها از شعب
- ۶- معرفی سرلشکر و توفیق بمعاونت وزارت دفاع ملی بوسیله آقای وزیر دارائی
- ۷- قرائت گزارش شعبه پنجم راجع باعتبارنامه آقای شهیدی نماینده نجف آباد و ارجاع بکمیسیون تحقیق
- ۸- قرائت گزارش شعبه ششم راجع باعتبارنامه آقای مجد زاده نماینده رفسنجان و ارجاع بکمیسیون تحقیق
- ۹- بیانات بعد از دستور : آقایان مدرس - دکتر شایگان - حاج سید جواد - اخگر - کریمی و مهندس حسینی
- ۱۰- قرائت و اعلام رأی بغوریت اول طرح پیشنهادی راجع بتوقیف و مصادره اموال احمد قوام
- ۱۱- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت ده صبح بر ریاست آقای محمد ذوالفقاری (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- طرح صورت مجلس و تقدیم تلگرافات و طومارها از طرف چند نفر از آقایان نمایندگان و تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - غائبین جلسه قبل

عین مذاکرات مشروح بیستمین جلسه از دوره هفدهم قانونگذاری

اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

ذکائی - تلگرافاتی از خلخال و از خوانین کوزه کنان مبنی بر پشتیبانی از دولت جناب آقای دکتر مصدق است که میخواستیم بمقام ریاست تقدیم کنیم

نایب رئیس - آقای حمیدیه **حمیدیه** - يك تلگرافی از مراغه رسیده است برای تقویت و پشتیبانی از دولت جناب آقای دکتر مصدق که تقدیم مقام ریاست میکنم

پارسا - طوماری است بامضای دو هزار نفر رسیده است و گذاشته ام در اطاق برای این که آقایان نمایندگان ملاحظه فرمایند

نایب رئیس - آقای دکتر فلسفی **دکتر فلسفی** - تلگرافات زیادی رسیده است راجع بتأیید دولت جناب آقای دکتر مصدق که تقدیم مقام ریاست میکنم

نایب رئیس - آقای مدرس **مدرس** - تلگرافات زیادی از -

آذربایجان رسیده است که ابراز تنفر از دولت چندروزه قوام شده و ضمناً بر از پشتیبانی از کابینه مجدد جناب آقای دکتر مصدق و مقام ملت رشید ایران در مبارزات داخلی و خارجی و پشتیبانی از این دولت است در هر صورت تمام این تلگرافات را تقدیم میکنم و چون در غالب تلگرافات از تمامی نمایندگان طرفدار ادامه نهضت چپه ملی قدر دانی و پشتیبانی شده است بنده احساسات مردم آذربایجان را بعموم نمایندگان تقدیم میکنم و احساسات مردم رشید و فداکار آذربایجان را که در هر قسمت از فداکاری و مبارزه دریغ نکرده اند به - عرض مجلس میرسانم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - در جریان این چند روزه اخیر نامه ها و تلگرافات خیلی زیادی که در حدود ۱۵۰۰۰ تلگراف نوشته شده و یا

قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه آقایان : دکتر کریم سنجابی - حسینعلی راشد - عبدالحسین اورنگ - محمد ابراهیم شاپوری غائبین بی اجازه - آقایان : حاج سید ابوالقاسم کاشانی - دکتر حسین فاطمی - عبدالرحمن فرامرزی - ابوالفضل تولیت - میراشرفی - جواد عامری - دکتر کیان -

موسوی - مصدقی - دکتر طاهری

نایب رئیس - آقای کهبید راجع بصورت جلسه نظری دارید بفرمائید

کهبید - بنده عرضی نداشتم فقط طوماری است از طرف اهالی ساوجبلاغ و شهریار و کرج دارای چندین هزار امضاء در پشتیبانی جناب آقای دکتر مصدق است که تقدیم مقام ریاست میکنم

نایب رئیس - آقای مصدقی راجع بصورت مجلس نظری دارید؟

مصدقی - راجع به غیبت بنده است که مریض و بستری بودم و قادر نبودم آن را بمقام ریاست عرض کنم حالا - تقاضای اصلاح آن رادادم

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای اخگر بفرمائید

اخگر - بنده در جلسه قبل تذکر دادم که آقای دکتر فاطمی مریض و بستری و تحت معالجه هستند و این که غیبت بی اجازه نوشته شده است باید اصلاح شود ریاست محترم مجلس هم فرمودند که اصلاح می - شود باز امروز غائب بی اجازه خوانده شدند اگر چه ایشان اجازه نخواستند ولی وقتی که معلوم شد که ایشان مریض و بستری هستند

بایستی غائب با اجازه محسوب شود

نایب رئیس - کمیسیون محاسبات رسیدگی میکند بعد اصلاح خواهد شد . آقای ذکائی بفرمائید

بمجلس شورای ملی مغایره شده و همچنین طومارهای زیادی با مضای تعداد زیادی از افراد وطن پرست این مملکت نوشته شده و بمجلس شورای ملی فرستاده شده بصورتی که عرض کردم از مقام ریاست انتظار دارم اینها را دستور فرمائید که در بابت جای معین ضبط شود زیرا یکی از این تلگرافات منتشر را با خون خودشان اهالی خوزستان امضاء کرده اند و اینهاست که زنده بودن ملت ایران را میسراند و بهترین سند افتخار و سند رشد ملت ایران است که در دست ما نیست و اخیر ملت ایران نشان داد که علاوه او نسبت باین نوبت بزرگ که در تاریخ ایران بی نظیر است چقدر زیاد است استدعا میکنم یکی از این بی شجاعت ها بیاید تا این تلگرافات و نامه ما را تقدیم ریاست بکنم تا در جای خودش محفوظ بماند و دیگر عرضی ندارم.

نایب رئیس - در باب کاتبی مجلس ضبط خواهد شد. آقای شمس قنات آبادی (وکیل) پور - تذکر نظامنامه ای دارم (مکی) - البته قسمت اعظم این تلگرافات مربوط بخوزستان است چون خوزستانها از همه بیشتر ستم دیده بودند.

قنات آبادی - بعد از این شبخونی که در این چند روز عمال استعمار در این مملکت زدند و منجر بقتل یکمده ای از برادران ایرانی ماشد و مجلس شورای ملی هم قیام مردم تهران و شهرستانها و شهادت آنها را یک قیام ملی تلقی کرد، از اطراف و جوانب طومار و تلگرافات متعددی بخصوص از مشهد و بوشهر و تهران رسیده و از نمایندگان ملت و آن کسانی که خودشان را منتسب ب مردم میدانند تقاضا کرده اند که انتقام خون بیگناهان را بکشند (صحیح است) روی سخن مردم با نمایندگان ملت است و آن کسانی که خود را منتسب ب مردم می دانند بخصوص این طومار که مردم تهران - نامه بازگنان و اصناف و پیشه وران و تمام طبقات امضاء کرده اند و تقدیم بمجلس حضرت آیت الله کاشانی نموده اند و اعدام دوازده تن از جلادان واقعه سیام تیرماه را نموده اند که رأس این جلادان آدم کش قوام السلطنه جانی است سرهنگ قربانی و یکمده دیگر است این طومارها را تقدیم مقام ریاست می کنم و من بنام ملت تقاضا می کنم هر نماینده ای که منتخب ملت است در این انتقام و خونخواهی شرکت کند این طوماری هم بوسیله آقای جلالی متعلق با اهالی ناصریه است تقدیم می شود.

نایب رئیس - آقای وکیل پور - بده می خواستم عرض کنم که صورت مجلس باستی قبلا تصویب آنرا اعلام فرمائید آن وقت موقع قرائت تلگرافات بشود بود بده هم تلگرافاتی دارم وقتی که صورت مجلس تصویب شد آن وقت این تلگرافات را بعرض میرسانم و

یک تذکر نظامنامه ای است که عرض خواهم نمود.
نایب رئیس - چون آقایان بعنوان صورت مجلس صحبت میکردند اعلام تصویب صورت مجلس تأخیر شد چون نسبت بصورت مجلس نظری نیست صورت مجلس تصویب شد آقای زیرک زاده

مهندس زیرک زاده - بکنده تلگراف از شیراز اصفهان، کرمانشاه در گذر مشهد، کازرون، خرمشهر، مرودشت، بیرجند بابل برای پشتیبانی از جناب آقای دکتر مصدق و اظهار انزجار از وقایع اخیر شده است تقدیم مقام ریاست میکنم.
نایب رئیس - استدعا می کنم بعد از آنکه وارد دستور شدیم آقایان هر فرمایشی داشته باشند بفرمایند.

بیانات آقای نایب رئیس دائر بابر از تشکر از رای منصفانه دیوان دادگستری بین المللی
نایب رئیس - موضوعی که باید در ابتدای این جلسه بعرض نمایندگان محترم برسانم مربوط است بدیوان داور بین المللی لاهه.

چنانچه آقایان میدانند دیوان بین المللی رای عادلانه و منصفانه خود را صادر اعلام نموده است. و لازم دانستم مراتب امتنان و خرسندی مجلس شورای ملی را از دادخواهی دیوان نامبرده اظهار و ابراز دارم هر چند کشور ایران در امور داخلی خود هیچوقت اجازه مداخله به بیگانگان را ندهد (صحیح است) ولی همین رای دیوان دادگستری لاهه ثابت کرد در دنیای مغرب ملت های بسیاری از میازات ملت ما وجداناً و قلباً پشتیبانی می نمایند.

در نظر است که با اجازه آقایان محترم تلگرافی در همین زمینه بعنوان ریاست دادگاه مغایره و همچنین لازم میدانم در این موقع از کوشش هیئت اعزامی ایران که ریاست جناب آقای دکتر صدوق برای اثبات حق ملت ایران در لاهه به بهترین وجهی انجام وظیفه نموده اند سیاستگاری کنم (صحیح است) و ضمناً از شخص آقای پرفسور روان که مدافع دانشمند و دلسوز منافع ما بوده اند امتنان دارم (صحیح است) و تلگرافی هم در این خصوص بایشان مغایره خواهد شد. (صحیح است)

زیرک زاده - دکتر سنجابی را هم خوب بود اسم ببرید.
وکیل پور - جناب آقای دکتر شایگان را هم خوب بود اسم ببرید
دکتر شایگان - یک اشتباه مختصری

بود خواستم رفع شود دیوان داور بین المللی مدتهاست از بین رفته و وجود ندارد (صحیح است) و اسم این محکمه ای که فلهاست دروان بین المللی دادگستری است (صحیح است).

۳- معرفی هیئت وزیران و تقدیم برنامه دولت بوسیله آقای کاظمی وزیر دارائی و نایب نخست وزیر

نایب رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند چون هیئت دولت تشریف دارند جناب آقای کاظمی فرمایشی دارید بفرمائید.

حاج سید جوادی - چون هیئت دولت تشریف دارند بنده خواستم عریضی بکنم (آقای کاظمی به محل نطق آمدند)
نایب رئیس - اجازه بفرمائید جناب آقای کاظمی نامه خوانده شود که قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی چون اینجناب بواسطه کسالت متأسفانه نمی توانند در جلسه علنی مجلس شورای ملی برای معرفی هیئت وزیران و تقدیم برنامه شرف حضور بهم رسانند جناب آقای کاظمی وزیر دارائی و نایب نخست وزیر از طرف اینجناب مبادرت بعرفی هیئت وزیران و تقدیم برنامه هیئت دولت خواهد نمود
نخست وزیر - دکتر مصدق

نایب رئیس - جناب آقای کاظمی بفرمائید.
کاظمی - بطوریکه از نامه جناب آقای نخست وزیر هویدا است ایشان بواسطه کسالت متأسفانه نتوانستند شرف حضور بهم رسانند بنابراین بنده فرمودند که بعرفی هیئت دولت مبادرت کنم تا باین بهتر است نامه ای را که ایشان نوشته اند عیناً قرائت کنم.

آقایان نمایندگان محترم بر حسب تمایلی که از طرف مجلس نسبت باینجناب اظهار شده بود حسب الامر علیحضرت همایون شاهنشاهی دولت اینجناب تشکیل و پیشگاه ملوکانه معرفی گردید اکنون باعرض سیاستگذاری از حسن ظن و اعتماد آقایان نمایندگان محترم نسبت بخود اعضاء دولت را بمجلس شورای ملی معرفی میکند.
آقای باقر کاظمی وزیر دارائی و نایب نخست وزیر.
آقای دکتر غلامحسین صدیقی وزیر کشور.

۴- تقدیم دو فقره لایحه بوسیله آقای کاظمی وزیر دارائی

آقای عبدالملکی لطفی وزیر دادگستری
آقای حسین نواب وزیر امور خارجه.
آقای مهندس سیف الله معظمی وزیر پست و تلگراف
آقای مهندس داود رجیبی وزیر راه
آقای دکتر علی اکبر اخوی وزیر اقتصاد ملی
آقای دکتر مهدی آذر وزیر فرهنگ
آقای دکتر صبار فرمانفرمایان کفیل وزارت بهداری.
آقای سر لشکر احمد وثوق معاون وزارت دفاع ملی
وزارت جنگ را که از این بیعوزارت دفاع ملی نامیده خواهد شد خود اینجناب بمعده خواهد داشت و امیدوار است با مساعدت و هدایت نمایندگان محترم سعادت خدمت بکشور نصیب این جانب و همکارانم بشود و بتوانم چنانکه باید و شاید بر وفق آرزوی خود و جمیع دوستداران این سر زمین باصلاح امور کشور توفیق حاصل بکنم.

راجع ب برنامه دولت بعرض میرسانم که سیاست خارجی دولت مبتنی بر منشور ملل متحد و تقویت این سازمان بین المللی و دوستی با کلیه دول و احترام نسبت به ملل می باشد و در سیاست داخلی نظر به اوضاع و احوال فعلی اصلاحاتی در امور کشور ضرورت دارد که مواد آنرا بشرح ذیل تقدیم داشته و درخواست تصویب آن را دارم:

- ۱- اصلاح قانون انتخابات بمجلس شورای ملی و شهر دارها.
- ۲- اصلاح امور مالی و تعدیل بودجه بوسیله تقلیل در مخارج و برقراری مالیات های مستقیم و در صورت لزوم مالیات های غیر مستقیم.
- ۳- اصلاح امور اقتصادی بوسیله افزایش تولید و ایجاد کار و اصلاح قوانین پولی و بانکی
- ۴- بهره برداری از معادن نفت کشور.
- ۵- اصلاح سازمانهای اداری و قوانین استخدام کشوری و قضائی.
- ۶- ایجاد شورای محلی در دهان منظور اصلاحات اجتماعی و تأمین مخارج آن اصلاحات بوسیله وضع عوارض.
- ۷- اصلاح قوانین دادگستری.
- ۸- اصلاح قانون مطبوعات.
- ۹- اصلاحات امور فرهنگی و بهداشتی و وسائل ارتباطی.

نایب رئیس - طبع و توزیع خواهد شد که در جلسه آینده مطرح شود. آقای کاظمی بفرمائید.

کاظمی - نظر ب فوریت این دو موضوعی که عرض می کنم دولا یحه تقدیم می شود که تا جریان پارلمانی خودش را طی بکند در ضمن تکلیف برنامه دولت هم معلومی نمود یکی ماده واحده است برای اجازه پرداخت حقوق تیر ماه مستخدمین دولتی و یکی دیگر برای تعدیل حکومت نظامی در خوزستان بمدت ۳ ماه است.

نایب رئیس - فوریتی ندارد؟

کاظمی - نخیر
۵- قرائت نتیجه انتخاب کمیسیونها از شعب

نایب رئیس - نتیجه انتخابات اعضای کمیسیونها باطلاع آقایان میرسد مقام ریاست مجلس شورای ملی بموجب آیین نامه داخلی مجلس و تصیم هیئت محترم رئیسه شعب ششگانه در تاریخ ۱۹ و ۱۸ تیرماه ۳۱ تشکیل و کمیسیون های پارلمانی را بترتیبی که بضمیمه تقدیم شده است انتخاب نموده اند. توضیح آنکه طبق تصمیم شعب مزبور کمیسیونهایی که انتخاب شده و یا کمیسیونهایی که عمده اعضای آن تکمیل نیست بعداً انتخاب و تکمیل خواهد شد.

رئیس اداره کمیسیون ها و شعب - بعد تاج.
اعضاء کمیسیون بودجه: از شعبه اول - آقایان: اورنگ - محمد زوالفقاری
از شعبه دوم - آقایان: دکتر بقائی - زهری
از شعبه سوم - آقایان: گنجی - مکی
دکتر فاخر
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناصر ذوالفقاری - شاپوری
از شعبه پنجم - آقایان: مهندس حسینی انگلی - دکتر مصباحزاده
از شعبه ششم - آقایان: دکتر سنجابی مهندس رضوی - عامری
کمیسیون کشور: از شعبه اول - آقایان: ذوالفقاری - موسوی - حاجری زاده
از شعبه دوم - آقایان: خسرو قشقائی قنات آبادی - مدرس
از شعبه سوم - آقایان: گنجی - بهادری - اخگر.
از شعبه چهارم - آقایان: ناظرزاده - دکتر کیان - ریگی
از شعبه پنجم - آقایان: محمد حسین قشقائی - منصف - نجفی
از شعبه ششم - آقایان: کریمی - مجتهدی - اقبال
کمیسیون دادگستری: از شعبه اول - آقایان: حاج سید جوانی - موسوی - جلالی.
از شعبه دوم - آقایان: دکتر شایگان - مدرس - امامی اهری
از شعبه سوم - آقایان: اخگر - دکتر فاخر - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناظرزاده

خسرو قشقائی - پورسرتیب
از شعبه سوم - آقایان: حمیدیه - افشار - ذکائی
از شعبه چهارم - آقایان: ناصر ذوالفقاری - دکتر ققیهی - میراشرفی
از شعبه پنجم - آقایان: مهندس زیرک - زاده - منصف - تولیت
از شعبه ششم - آقایان: وکیل پور - فرزانه - غروی.
کمیسیون دارائی: از شعبه اول - آقایان: اورنگ - صفائی - حاج سید جوانی
از شعبه دوم - آقایان: نریمان - شوکتی امامی اهری
از شعبه سوم - آقایان: افشار - کهد - افشار صادقی
از شعبه چهارم - آقایان: میراشرفی شاپوری - پارسا.
از شعبه پنجم - آقایان: قشقائی - دادور - حسینی
از شعبه ششم - آقایان: وکیل پور - مجتهدی - صرافزاده
کمیسیون خارجه: از شعبه اول - آقایان: حاجری زاده - اورنگ - محمد ذوالفقاری
از شعبه دوم - آقایان: دکتر بقائی - نریمان - زهری
از شعبه سوم - آقایان: گنجی - مکی
دکتر فاخر
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناصر ذوالفقاری - شاپوری
از شعبه پنجم - آقایان: مهندس حسینی انگلی - دکتر مصباحزاده
از شعبه ششم - آقایان: دکتر سنجابی مهندس رضوی - عامری
کمیسیون کشور: از شعبه اول - آقایان: ذوالفقاری - موسوی - حاجری زاده
از شعبه دوم - آقایان: خسرو قشقائی قنات آبادی - مدرس
از شعبه سوم - آقایان: گنجی - بهادری - اخگر.
از شعبه چهارم - آقایان: ناظرزاده - دکتر کیان - ریگی
از شعبه پنجم - آقایان: محمد حسین قشقائی - منصف - نجفی
از شعبه ششم - آقایان: کریمی - مجتهدی - اقبال
کمیسیون دادگستری: از شعبه اول - آقایان: حاج سید جوانی - موسوی - جلالی.
از شعبه دوم - آقایان: دکتر شایگان - مدرس - امامی اهری
از شعبه سوم - آقایان: اخگر - دکتر فاخر - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناظرزاده

از شعبه دوم - آقایان: قنات آبادی -

از شعبه پنجم - آقایان: نجفی - مصباحزاده - میلانی
از شعبه ششم - آقایان: دکتر سنجابی عامری - فرزانه
کمیسیون اقتصاد ملی و بازرگانی: از شعبه اول - آقایان: شهاب خسروانی مجید موسوی
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی شوکتی
از شعبه سوم - آقایان: افشار صادقی حمیدیه
از شعبه چهارم - آقایان: دکتر کیان خلخالی
از شعبه پنجم - آقایان: دادور - میلانی
از شعبه ششم - آقایان: صرافزاده غروی
کمیسیون کشاورزی: از شعبه اول - آقایان: شهیدی - هدی
از شعبه دوم - آقایان: خسرو قشقائی پورسرتیب
از شعبه سوم - آقایان: کهد - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: ملک مدنی - ریگی
از شعبه پنجم - آقایان: تولیت - دادور
از شعبه ششم - آقایان: مجتهدی - اقبال
کمیسیون بهداری: از شعبه اول - آقایان: راشد - امیر افشاری
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی مشار
از شعبه سوم - آقایان: کهد - طاهری
از شعبه پنجم - آقایان: جلیلی - نجفی
از شعبه ششم - آقایان: دکتر فلسفی - معتمد ماونندی
کمیسیون نظام: از شعبه اول - آقایان: شادلو
از شعبه دوم - آقایان: شادلو
از شعبه چهارم - آقایان: میر اشرفی - ناصر مجتهدی - اقبال
کمیسیون دادگستری: از شعبه اول - آقایان: حاج سید جوانی - موسوی - جلالی.
از شعبه دوم - آقایان: دکتر شایگان - مدرس - امامی اهری
از شعبه سوم - آقایان: اخگر - دکتر فاخر - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناظرزاده

از شعبه پنجم - آقایان: نجفی - مصباحزاده - میلانی
از شعبه ششم - آقایان: دکتر سنجابی عامری - فرزانه
کمیسیون اقتصاد ملی و بازرگانی: از شعبه اول - آقایان: شهاب خسروانی مجید موسوی
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی شوکتی
از شعبه سوم - آقایان: افشار صادقی حمیدیه
از شعبه چهارم - آقایان: دکتر کیان خلخالی
از شعبه پنجم - آقایان: دادور - میلانی
از شعبه ششم - آقایان: صرافزاده غروی
کمیسیون کشاورزی: از شعبه اول - آقایان: شهیدی - هدی
از شعبه دوم - آقایان: خسرو قشقائی پورسرتیب
از شعبه سوم - آقایان: کهد - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: ملک مدنی - ریگی
از شعبه پنجم - آقایان: تولیت - دادور
از شعبه ششم - آقایان: مجتهدی - اقبال
کمیسیون بهداری: از شعبه اول - آقایان: راشد - امیر افشاری
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی مشار
از شعبه سوم - آقایان: کهد - طاهری
از شعبه پنجم - آقایان: جلیلی - نجفی
از شعبه ششم - آقایان: دکتر فلسفی - معتمد ماونندی
کمیسیون نظام: از شعبه اول - آقایان: شادلو
از شعبه دوم - آقایان: شادلو
از شعبه چهارم - آقایان: میر اشرفی - ناصر مجتهدی - اقبال
کمیسیون دادگستری: از شعبه اول - آقایان: حاج سید جوانی - موسوی - جلالی.
از شعبه دوم - آقایان: دکتر شایگان - مدرس - امامی اهری
از شعبه سوم - آقایان: اخگر - دکتر فاخر - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناظرزاده

از شعبه دوم - آقایان: قنات آبادی -

از شعبه ششم انتخاب نشده است
از شعبه اول - آقایان: شادلو - هدی
از « دوم » احمد فرامرزی - شوکتی
از « سوم » دکتر ملک ذکائی
از « چهارم » ملک مدنی - شاپوری
از شعبه پنجم - آقایان: شبستری - محمد حسین قشقائی
از شعبه ششم - آقایان: معتمد ماونندی - مهندس رضوی
کمیسیون امور اجتماعی و کار: از شعبه اول - آقایان: شهاب خسروانی - حاج سید جوانی
از شعبه دوم - آقایان: دکتر بقائی - قنات آبادی
از شعبه سوم و چهارم انتخاب نشده است
از شعبه پنجم - آقایان: آیت الله کاشانی مهندس زیرک زاده
از شعبه ششم انتخاب نشده است
کمیسیون محاسبات: از شعبه اول - آقای جلالی
از شعبه دوم - آقای نریمان
از شعبه سوم - آقای افشار
از شعبه چهارم - آقای دکتر طاهری
از شعبه پنجم - آقای جلیلی
از شعبه ششم - آقای صراف زاده
کمیسیون امور استخدام: از شعبه اول - آقایان: راشد - امیر افشاری
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی مشار
از شعبه سوم - آقایان: کهد - طاهری
از شعبه پنجم - آقایان: جلیلی - تولیت
از شعبه ششم - آقایان: وکیل پور - عامری

از شعبه پنجم - آقایان: نجفی - مصباحزاده - میلانی
از شعبه ششم - آقایان: دکتر سنجابی عامری - فرزانه
کمیسیون اقتصاد ملی و بازرگانی: از شعبه اول - آقایان: شهاب خسروانی مجید موسوی
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی شوکتی
از شعبه سوم - آقایان: افشار صادقی حمیدیه
از شعبه چهارم - آقایان: دکتر کیان خلخالی
از شعبه پنجم - آقایان: دادور - میلانی
از شعبه ششم - آقایان: صرافزاده غروی
کمیسیون کشاورزی: از شعبه اول - آقایان: شهیدی - هدی
از شعبه دوم - آقایان: خسرو قشقائی پورسرتیب
از شعبه سوم - آقایان: کهد - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: ملک مدنی - ریگی
از شعبه پنجم - آقایان: تولیت - دادور
از شعبه ششم - آقایان: مجتهدی - اقبال
کمیسیون بهداری: از شعبه اول - آقایان: راشد - امیر افشاری
از شعبه دوم - آقایان: احمد فرامرزی مشار
از شعبه سوم - آقایان: کهد - طاهری
از شعبه پنجم - آقایان: جلیلی - نجفی
از شعبه ششم - آقایان: دکتر فلسفی - معتمد ماونندی
کمیسیون نظام: از شعبه اول - آقایان: شادلو
از شعبه دوم - آقایان: شادلو
از شعبه چهارم - آقایان: میر اشرفی - ناصر مجتهدی - اقبال
کمیسیون دادگستری: از شعبه اول - آقایان: حاج سید جوانی - موسوی - جلالی.
از شعبه دوم - آقایان: دکتر شایگان - مدرس - امامی اهری
از شعبه سوم - آقایان: اخگر - دکتر فاخر - مصدقی
از شعبه چهارم - آقایان: پارسا - ناظرزاده

از شعبه دوم - آقایان: قنات آبادی -

ریناه آن روزگاری هم در رفاه و آسایش ندگی کنند و اگر این کار را نکنیم و خدا کرده غفلت و مسامحه و رزیم کار از کار بگذرد ولی ملت بیدار و هشیار ایران که ظرافت و شاهد سیاست ما است از تقصیرات انخواهد گذشت.

نچه با مطالعه علل و عواقب حوادث تاریخی ریافته‌ام این است که اغلب در موقع روی آوردن یک مصیبت و بدبختی متمرکز و متشکل بشویم ولی پس از رفع موقتی خطر و حصول نیجه که میتوان گفت مقدمه موفقیت است نه بود موفقیت بعلمی که نمی خواهم عرض کنم حدت و اتفاق اضطراری جای خود را، اتفاق و تشتت و خود خواهی های زیان آور میسپارد و شرط اساسی موفقیت که فداکاری های استمراری و مستهلک شدن شخصیت های انفرادی در مصالح اجتماعی و حرکت وی نقشه صحیح و معین است از خطرها راموش میشود و رشته ها پنبه می گردد دشمنی که همواره مترصد و آرزومند این فرقه وجدانی است خدا کثر استفاده را بضرر امی برد.

بنابر مراتب معروضه بنده توجه همکاران محترم را در این لحظه تاریخی که ایرانی نفته بیدار و شانه های فرسوده خود را از یر فشار جانفرسای استعمار رها ساخته بنکات یر معطوف میدارم:

۱- اتخاذ تدابیر شدید و سریع درباره جازات مباشرین و محرکین و مسبین گشتار خیر در حداقل مدت و حداکثر وقت در یک محیط عاری از احساسات و حب و بغض های خصوصی.

۲- اقدام بیک رفورم اجتماعی و اصلاحات ساسی در تمام مسائل مملکتی تاریخه های اسدی را که در شئون این کشور جای گرفته ست سوزاند و با ایجاد عدالت اجتماعی و منیت قضائی و رفع ظلم و بیدادگری و صلاح فرهنگ و تعمیم بهداشت و با قطع یادی خیانت کارو طرد آنان از مقامات ساس مملکت زمینه را برای پی گذاری یک سازمان نوین و ایجاد یک ایران سعادت مند آ باد هموار سازد.

۳- توجه فوری و سریع بحال خانواده ما و بازماندگان شهدای تیر ماه ۳۱ تا ضمن دای قدردانی و حق شناسی نسبت بفدائیان وطن موجبات دل سردی کسانی که نگران بناظر سر نوشت و سر گذشت جانبازان میهن مستند فراموش نشود

انجام این آمال ملی مستلزم ایجاد تفاهم بین نمایندگان محترم و تقویت حس اغماض و یسکبیائی و داشتن یک علاقه و تلاش مستمر و متمادی است

یعنی آنچه که ملت ایران با بصیرتی از ما انتظار دارد.

در پایان از این فرصت استفاده نموده ضمن تقدیم سپاسگزاری ملت ایران بقضات

حق پرست و حقیقت بین داد گاه لاهه که با اعلام عدم صلاحیت خود حقانیت ایران را تأیید فرموده اند این موفقیت را بملت ایران تبریک عرض می کنم (احسنت احسنت)

و نیز تلگرافات زیادی در موضوع اظهار خوشوقتی از سقوط حکومت چندروزه قوام السلطنه و نخست وزیر مجید جناب آقای دکتر مصدق و موفقیت ملت رشید ایران در مبارزات داخلی و خارجی باینجناب و رفقایم رسیده است که عیناً تقدیم مقام ریاست میشود چون در غالب آنها نسبت بعموم نمایندگان محترم طرفدار ادامه نهضت ملی ایران اظهار تشکر و یسبختیانی شده است لذا احساسات بی شائبه و مراتب قدردانی و سپاسگزاری مردم شرافتمند و حساس آذربایجان را که همواره در مصائب و شدائد سینه خود را سپر بلا ساخته اند بحضور نمایندگان محترم تبلیغ می کنم و از احساسات پاک آنان که بوسیله تعطیل عمومی چندروزه و مخایره تلگرافات و ارسال نامه ها و طومارها و غیره اظهار داشته اند نهایت سپاس گزاری را مینمایم ضمناً چند دقیقه ای هم که از وقت باقی مانده بجناب آقای دکتر شایگان میدهم.

نایب رئیس - پنج دقیقه وقت باقی است آقای دکتر شایگان بفرمائید

دکتر شایگان - بنده وقت زیادی برای کلام لازم ندارم آنوقتی که نتقهای طولانی لازم بود ایراد شود آنوقتی بود که هنوز این شیرخفته بود و یا تصور میکردند که شیرخفته است حالا دیگر حتی بهمان نادان ترین مردم این مملکت روشن شد که آن شیر بیدار است (صحیح است) بنا بر این دیگر حرفی ندارم بزیم. بنده تشکر میکنم ابتداء از دوست عزیزم آقای مدرس که وقت خودش را ببنده لطف فرمودند و همچنین آقای خلخالی که موافقت فرمودند بنده صحبت کنم و از بیانات بسیار اساسی آقای مدرس هم تشکر میکنم که مطالبی فرمودند اینجا که لازم بود گفته شود من تصور میکنم این احساسات مردم که قبیل از این هیجانات اخیر بصورت طومار و چلووار امضاء شده و تلگرافات درآمده بود اگر بآن ترتیب اثر داده می شد کار باینجاها نمیکشید حالا هم باز همان مطالب مطرح است حالا هم تعداد زیادی طومار و چلووار امضاء شده و تلگرافات رسیده که چون توسط بنده فرستاده اند بایستی بنده اینجا تقدیم مقام ریاست کنم و بایست عرض کنم که مضامین اینها عبارتست اولاً تأیید دکتر مصدق و نهضت ملی و در ثانی ابراز تنفرو انزجار نسبت بآن اشخاصی که خار راه پیشرفت مقاصد ملی باشند و حتی بعضی هم بحق یا باطل اسامی اشخاصی را ذکر کرده اند که امیدواریم درست نباشد یکمقداری هم که اخیراً رسیده راجع است باین فاجعه عظیمی که رخ داد و اظهار انزجار نسبت بمسببین آن و مخصوصاً تقاضا و تمنی از عموم نمایندگان ملت و دولت

که حتماً انتقام این خونهای ناحقی که ریخته شده است بگیرند (صحیح است) مطلب دیگری که در اینجا ذکر شده است راجع است بدیوان بین المللی داد گستری لاهه و اظهار تشکر نسبت بقضات محترمی که جانب حق را نگاه داشته اند و تبریک و تهنیت ملت ایران به مجلس شورای ملی بنده تصور میکنم که کمترین چیزی که نسبت باین احساسات میشود در اینجا اجرا کرد این است که لااقل نام مجلهائی که این طومارها را فرستاده اند ذکر بشود بنده صورت آنها را برداشته ام این طوماری است از اهالی شیراز که بسیار زیبا و چنانکه حق مردم آن شهر است باخط بسیار خوبی در ۱۵ متر چلووار نوشته اند و داده اند اینجا که تقدیم میکنم طوماری است از اهالی خرم شهر، دیگری از اردکان فارس باز از اهالی شیراز بوسیله محمد حسن اتحاد خیاط و دیگری از کارگران و کارمندان فنی شرکت سهامی جای طومار دیگری است از کارمندان ناحیه راه آهن جنوب

هفتم نامه ایست از کانون نشر حقایق اسلامی مشهد هشتم از کارگران و آگن سازی راه آهن نهم طوماری است از فرش فروشان شیراز دهمی از علمای شیراز یازدهمی از اهالی لنگرود و این خصوصیتش این است که یک نفر مأمور مخصوص فرستاده اند که طومار را بعرض مجلس شورای ملی برساند از اینها بگذریم تلگرافاتی است که از هر ناحیه ای رسیده ولی بنده فقط بدگر نواحی میردازم اهالی شیراز نماینده ندارند به وسیله بنده و بوسیله نمایندگان فارس فرستاده اند عده تلگرافها خیلی زیاد است که این جا جمع کرده ایم و حضور آقای رئیس تقدیم میکنم بعد از آباءه بعد از آبادان بعد از کلرون بعد از تهران ضمناً عرض کنم که این تلگرافات و طومارها و چلووارهای امضاء شده را یکمقداری بنده در جلسه گذشته تقدیم کردم اینها بصورت آن قسمتی است که الان اینجا حاضر است دیگری از مشهد دیگری از دماوند، زنجان، بابل، مسجد سلیمان، دیگر از فردوس، بعد از نیشابور، ملایر، شوشتر، اصفهان، مجدداً از رامسر، نهاوند، تبریز، ساوه، زاهدان، بروجرد، اهر، ملایر، رامهرمز، گرگان، ایلام، فسا

نایب رئیس - آقای حاج سید جوادی.

حاج سید جوادی - چون از من خوش برش تر رفقا بیدان میکردند هر وقت آمدم اسم نویسی کردم که نطق قبل از دستور بکنم یعنی مطالبی که بنظرم مهم میآید و تذکر آن لازم است بعرض برادران رشید خودم که بغالبشان حسن ظن دارم، بغالبشان البته یک عده ای هستند کور باطن و قابل اصلاح نیستند ولی غالباً در دست اندازها و دوراهی دو قسمت از سه قسمت

خوبند برای اینکه تقسیم کرده است خدا و امیر المؤمنین هم تقسیم کرده است در حوادث و در رفتن یعنی در شکنج ابتلائات در کوران حوادث گاهی هم میگذرند و زود متنبه میشوند باری بعضی هم مثل کوه یا برجا هستند بعضی ها هم در گمراهی و بدبختی چنان فرو رفته اند که باین زودبختها قابل اصلاح نیستند مگر مرگ اینها را اصلاح کند روی این اصل بغالب آقایان ارادت دارم و خدا را گواه و شاهد میگیرم که من نمی توانم برادران خودم نسبت اجنبی و اجنبی پرستی بدهم مگر اینکه برای من کاملاً ثابت شده باشد و اینطور اشخاص هم خیلی کم ثابت شده اند از برایم مگر اینکه بگویم یک طور دیگری است غرض این نوش برشی من اینجا می کرد که هر وقت بعنوان نطق قبل از دستور اجازه خواسته ام آقایان سابقه پیدا کرده اند از من تقاضا می کنند که ۵ دقیقه ۴ دقیقه از وقت خودم را بآقایان بدهم و باین جهت در مقام ایثار و گذشتم چون ما از خانواده ای هستیم که از اوقات که هیچ از جان هم باید صرف نظر کنیم در راه میهن عزیز (صحیح است) و حالا احتیاج این است آقای اخگر که دوست من هستند و نهایت علاقه را دارم نسبت بایشان دو دقیقه از من وقت خواسته اند اگر من یکدفعه دیگر گفتم که نیم دقیقه هم نمیدهم بدیگری حالا تمام اوقاتم را تفویض می کنم بایشان و آقای وکیل پور هم مثل اینکه دو دقیقه وقت خواسته اند (وکیل پور سه دقیقه) بنا بر این میخواهم بطور مجمل دو چیز مورد نظرم را عرض کنم و حتی باید این قضیه را با همکاری آقایان نمایندگان وصلجا و پاک قلبها انجام بدهیم تا اگر بعضی ها هم لغزشی داشتند این عمل مردانه و با شهامت آنها جبران آن اندک لغزش را بکنند و آن این است کمر همت را ببندیم و از مسببین انتقام بگیریم و عملاً نشان بدهیم و بگوئیم که ای مردم این نهضت و این قیام شما این نمره و نتیجه را در برداشت که ما نمایندگان حامی شما هستیم و آنجائی که شما خیال می کنید مرکز ثابتی است و لا بتغیر است ما اجتماع را می دانیم نه هر دستگامی را این دستگام را باید مرکز ثابت اجتماع دانست نه هر دستگامی مرکز ثابت اوست این است که باید بمرکز ثابت علاقه مند شد و زیر سایه اجتماع زیست و نفع اجتماع قدم برداشت و اگر شما بخواهید اجتماع را راضی کرده باشید و من هم دست شمارا می بوسم باید بیایید کمر همت ببندید و در مقام انتقام برآئید هم آهنگ باشید تا بتوانیم همه بفهمانیم بمسببین این واقعه نهایت خشم را داریم یکقسمت دیگر این است که یکقسمت از تلگرافات و طومارها و نامه های زیادی رسیده از شهرستانها بوسیله بنده و برادر ارجمند و عزیزم حضرت آقای صفائی که قبلاً تقدیم مقام ریاست یعنی آقای مهندس رضوی شده است که غالباً از شهرستان

قزوین و شهرستانهای مختلف بوده است بنابراین بقیه وقت را بمیدهم باقیانی که وقت خواسته اند آقایان و کیل پور و اخگر

نایب رئیس - بیک نفر بیشتر نمی توانید بدهید

حاج سید جوادی - تمه دارد قربان سه چهار دقیقه بایشان و سه چهار دقیقه بدیگری میدهم

نایب رئیس - بموجب آئین نامه به بیش از یک نفر نمیشود داد

حاج سید جوادی - آقای اخگر از وقت خودشان به آقای وکیل پور می دهند

نایب رئیس - آقای اخگر بفرمائید

اخگر - عرایض بنده بسیار مختصر است زیرا میدانم که تمام افراد ملت بحقایق امور آشنا هستند در دوران حکومت سابق جناب آقای دکتر مصدق اقدام با اصلاحات داخلی نشد زیرا که جنگ در وجهه میسر نبود حال که از نظر مسائل خارجی بحمداله فراغتی حاصل شده است مردم سه چهار چیز را قبل از تمام مسائل میخواهند یکی اینکه بدون رودربایستی کوتاه کردن دست عمال انگلیس و سایر اجانب از دامان این مملکت ، دوم خلع ید از دزدان اداری و اجتماعی (صحیح است) سوم مجازات خیانت کاران و جنایتکاران (سید جوادی - مسلماً) چهارم اصلاح دادگستری و مخصوصاً دادرسی ارتش (حاج سید جوادی - بسیار لازم است) اما وکلا ، بعقیده بنده باید گذشته را فراموش کنیم و متحداً برای سعادت کشور کار کنیم (صحیح است) (خلخالی - گذشته را نمیشود فراموش کرد) آنچه برای صلاح کشور لازم است و واجب تر از اصلاح شخصی است این است کشور ما کشوری است که اصلاحات بسیار لازم دارد و این اصلاحات بدون اتحاد کامل صورت پذیر نخواهد شد (کریمی - ملت گذشته را قصاص خواهد کرد) بنابراین باید تمام وکلا متحداً برای سعادت کشور با هم متحد شویم بنده بیشتر از این وقت آقایان را تلف نمیکنم

نایب رئیس - آقای وکیل پور وکیل پور - بنده فقط تلگرافاتی

بود که خواستم تقدیم کنم صبح زود هم آمدم بمجلس برای اسم نویسی و بعد چون دیدم آقایان دیگر زودتر آمده بودند سحر خیزتر و کامروا تر بودند و زودتر اسم نویسی کرده بودند این بود که از جناب آقای حاج سید جوادی تقاضا کردم پنجاه دقیقه وقت بدهند به بنده و فعلاً این تلگرافاتی است که از شیراز رسیده از جهرم رسید و البته آن تلگرافاتی که از شیراز رسیده تعداد زیادی امضاء دارد چندین صدامضاء دارد در پشتبانی از دولت جناب آقای دکتر مصدق و تلگرافاتی هم شخصاً بانجناب شده است مشعر بر این که اهالی جهرم از روزاول مردادماه تمام دکا کین

و مغازه ها را بسته اند و روز عزا گرفته اند نسبت بشهدای ملی

نایب رئیس - خواستم با اطلاع آقایان برسانم که آقای پورسرتیب اعتراض خودشان را از اعتبار نامه آقای مجدزاده پس گرفته اند

سید جوادی - آقای بهادری هم اظهار لطف بفرمایند . سابقه نشان داد که بالاخره تصویب میشود و فقط يك ضرر بیجائی است که با قلمزینند

نایب رئیس - آقای کریمی بفرمائید

نادعلی کریمی - بنده هیچوقت میل ندارم وقت شریف آقایان نمایندگان را بگیرم (نایب رئیس - آقای کریمی تأمل بفرمائید اکثریت نیست) بنده پیش بینی کرده بودم .

(با ورود چند نفر عده کافی شد)

نایب رئیس - بفرمائید

کریمی - بنده هیچوقت میل ندارم وقت شریف آقایان را بدون جهت تصبیح کنم دو جلسه است که بنده میآیم اسم نویسی میکنم برای اینکه بعضی مطالب هست که باید بعرض آقایان برسانم از لحاظ احترام باین مکان مقدس اینجا گفته شود متأسفانه در جلسه گذشته جناب آقای مهندس رضوی و در این جلسه هم جناب آقای ذوالفقاری که عهده دار ریاست مجلس بودند ببنده اجازه ندادند ولی حالا از ایشان تشکر میکنم که اجازه دادند چند کلمه عرایض خود را عرض کنم آقایان نمایندگان مجلس بمنظور پیشرفت امور مملکت که در این موقع فوق العاده احتیاج بهمکاری هم داریم تصمیم گرفتیم در باره وقایع اخیر و مسبب واقعه چیزی بمرض مجلس نرسد البته افراد ملت اگر فرد فرد آقایان نمایندگان بخوبی میشناسند منظور بنده از کلیه آقایان نمایندگان این است اشخاصیکه موثر در اوضاع مملکت هستند ملت ایران بخوبی همه را میشناسد و اگر يك روزی قرار شد پیش از این بگفته آنها بی اعتنائی بشود مردم قصاص خودشان را خواهند گرفت و لازم نیست بنده اینجا با گفتن بعضی مطالب يك تشنجی ایجاد کنم که از توحید مساعی مجروح بشویم (صحیح است) باین مناسبت بنده با احساساتیکه از درونم فوق العاده مراناراحت میکند تسلط اعصاب را حفظ میکنم و نگه میدارم انشاء الله برای یکروزه که مملکت بتواند قصاص خودش را از کسانی که این توطئه را بر علیه استقلال مملکت و بر علیه تمامیت خاک ایران بوجود آورده اند بکشد البته خواهد کشید و بحساب همه خواهند رسید چیز دیگری که میخواستم عرض کنم موضوع کرمانشاه است بعقیده بنده و بتصدیق اکثر آقایان که بکرمانشاه تشریف برده اند میدانند که کرمانشاه بطور قطع از سایر شهرستانها بیشتر عقب افتاده است ، يك قسمت سیاست خارجی در آنجا حکومت کرده است و

بودن نفت باعث بدبختی این شهرستان قدیمی شده است در این نهضت اخیر که ملت ایران برای سعادت خودش قیام کرد کرمانشاه همیشه دوش بدوش تهران در این نهضت شرکت کرد ، و در وقایع اخیر هم میخواهم عرض کنم کرمانشاه از سایر شهرستانها بیشتر صدمه دیده و بیشتر خدمت کرده است و در ریخ بود که از کرمانشاه نامی برده نشود و در وقعه روز ۳۰ تیر ساعت یازده و سه ربع دژبانی کرمانشاه بر ریاست سرگرد رضائی مردم را بگلوله بست دونفر شهید شدند و صد نفری زخمی شدند بعد هم رئیس شهر بانی سرهنک جلیلوند که مورد احترام مردم هست آمده اند بازبان و خواهش مردم را که گفته اند زنده باد استقلال ایران زنده باد تمامیت خاک ایران ، زنده باد سعادت ایران مرده باد قوا و خائن برادر و ثوق الدوله عاقد قرارداد ۱۹۱۹ نکوئید و آقایان را متفرق کرده اند بعد که حکومت قوام با ملت ایران شکست خورده و سقوط

می کند و رادیو تهران خبر سقوط حکومت مزدور قوام را می دهد در ساعت شش و نیم بعد از ظهر مردم در خیابان بیک دیگر تبریک می گفتند در میدان شهر هم يك عده ای اجتماع کردند در این موقع باز سر بزازان مردم شروع می کنند بتیراندازی کردن و در نتیجه قریب صد نفر مجروح می شوند و دوسه نفر دیگر هم در آنجا شهید شده اند که من حیث المجموع چهار کشته فعلاً بجای مانده و یکمده هم مفقود الاثر شده اند بنده با کمال تأسف این جریان را بعرض نمایندگان محترم میرسانم و از طرف آقایان در همین مکان مقدس بروح آن شهدا درود میفرستم و بخانواده داغ دیده آن ها تسلیت عرض میکنم و امیدوارم که همکاران محترم با ما همکاری کنند که قصاص خون این شهیدان گرفته بشود برای اینکه اگر در مملکتی اصل تشبیه و تشویق از بین برود آن مملکت رو باضمه جلال خواهد رفت بایستی بین خائن و خادم توفیر قائل شد اگر ما بنا بشود همان قسم که بایک خادم مملکت رفتار می کنیم بایک خائن بمملکت هم رفتار کنیم این مملکت رو باضمه جلال خواهد رفت شماراضی نشوید کسانی که آنروز برادران شما را برای گرفتن چند تومان انعام از آقای قوام السلطنه بمسلسل بسته اند ما بایستیم آنها را سالم و ابگذاریم و آنها بمردم پوزخند بزنند و در خیابانها گردش کنند آقایان همکاری بفرمائید يك محکمه فوق العاده تشکیل بشود الان از فرا کسیون مایک شنبه تحقیق تشکیل شده است این شعبه احتیاج بکمک مجلس شورای ملی دارد مجلس باید اختیاراتی بدهد تحقیقات بیشتری بشود تعداد شهدا معلوم بشود خانواده آنها معلوم بشود کمک هائی بخانواده شهدا بشود و کسانی که مباشر

جنایات بودند شریک این جنایات بودند باشا مجازات و اسرع وقت در يك محکمه فوق العاده محاکمه بشوند و بمجازات خودشان برسند و از همه آنها مهمتر تلگرافات زیادی رسیده طومارهای زیادی هست که نشان آقایان می دهد که در این ها تقاضای مصادر اموال بی کران قوام مردور را کرده اند که دولت مصادرده بکند این اموال را و بنفع خانواده های مقتولین و شهدا مصرف بشود (صحیح است) یکروز همینطور که استاد گرامی جناب آقای دکتر شایگان فرمودند اینچنین طومارها که تقدیم مجلس میکنیم بعضی گفتند که اینها را توی منزل دکتر مصدق پرمیکنند و با انگشت یا امضاء کرده اند و این قبیل حرفها میزنند و اعتنائی نمی کردند بعد دیدند که اینطور نیست این طومارها مال مردم است مردم نوشته اند زحمت کشیده اند اگر آقایان برای اثبات انحصار وراثت يك استشهادی نوشته باشند می دانند که چقدر زحمت دارد که چهار تا امضا جمع کنند آنوقت به بینند يك طومار يك پنج متر طولش است چقدر زحمت دارد وقتی که این طومارها می آید توی مجلس آقایان بایک نظر کوچکی نگاه می کردند (دکتر شایگان - بعضی از آقایان) معذرت می خواهم بعضی از آقایان ، حال آنکه ایر عمل قیام ملی ثابت کرد که مردم اینها را با جان و دل تهیه میکنند و برای استحضار خاطر نمایندگان محترم میفرستند و از آقایان انتظار دارند که ترتیب اثر بدهند این طومارها بعضی مربوط بقبل از وقایع قیام ملی است که بطرفداری از دولت جناب آقای دکتر مصدق است و بعضی از اینها - ابراز تنفر نسبت بقوام است و بعضی از اینها تقاضای مصادرده اموال قوام و تعقیب خائنین و مرتکبین جنایات است قسمت عمده این طومارها را در کرمانشاه با خون امضاء کرده اند بنده لکه های خون را از پشت به آقایان نشان میدهم (طومار را نشان دادند) این لکه ها اگر قبل از وقایع قیام ملی بود باز مورد پوزخند بعضی از آقایان واقع میشد ولی با چشم خودتان دیدید که برای حفظ استقلال این مملکت جلوی تانک ارتش ایستادند و عقب نشینی نکردند و ثابت کردند که این طومارها بیکه امضاء شده ظاهری نیست ملت ایران استقلال خودش را با خون خودش ضمانت کرده است ناچار من این طومارها را تقدیم مقام ریاست می کنم که همانطوریکه آقای مکی تقاضا کردند دستور بفرمائید اینها را که افتخارات مملکت ایران است در يك محل مخصوص بایگانی بشود اما راجع بتلگرافاتی که رسیده از کرمانشاه ، خمین ، شیراز ، همدان ، کنگاور ، اسدآباد ، قصر شیرین ، صحنه ، شاه آباد ، خرمشهر ، سنقر ، اصفهان ، مشهد ، اسدآباد کردستان مقدار بسیار زیادی تلگرافات

رسیده است چون این تلگرافات يك قسمتش اظهار قدردانی از بنده و رفقای بنده است اینها را بنده سندا افتخارات خود میدانم اینها را اجازه می خواهم که تقدیم مقام ریاست مجلس نکند ولی آنچه مربوط به این عمل نیست و مربوط با اظهار انزجار از دولت قوام و تقاضای انتقام خون جوانان ملت است تقدیم ریاست مجلس میکنم و عرایش خود را خانه میدهم و بقیه وقت خود را به آقای مهندس حسینی میدهم.

نایب رئیس - آقای مهندس

مهندس حسینی - بنده چون اولین دفعه ای است که پشت تریبون مجلس پس از رسمیت و حاضر بنکار شدن مجلس سعادت میکنم یکبار برای همیشه بنام خدا شروع بخدمت میکنم و بسپاسنامه الرحمن الرحیم عرایش خودم را بعرض نمایندگان محترم و ملت ایران می رسانم (سید خوادی - اجرش با سید شوشتری) انشاءالله مدتی است که جلسه هائی که در مجلس میبایست در این مواقع خطیر تشکیل بشود متأسفانه درست نشده، یعنی ریاست محترم سابق مجلس از تشکیل جلسه ها با نظریات خاصی جلوگیری میفرمودند و موافقی که قبلا حساب شده بود برای رسمی شدن مجلس و دعوت آن انتخاب میفرمودند امیدوارم که نایب رئیسان مجلس که از اشخاص مورد علاقه هستند از این طرز عمل شدن خودداری کنند و خودداری خواهند کرد تا این پیش آمدها تکرار نشود. در این مدت مقدار زیادی تلگرافات برای بنده رسیده این تلگرافات را موقوف نشدم. بموقع خودش و طبق زمان و مکان تقدیم کنم فقط الان صورتی از این تلگرافات بعرض مجلس میرسانم و جناب رئیس هم اجازه میفرمایند آنها بیکه اقدامی لازم ندارد تقدیم کنم و بقیه آن تلگرافاتی که اقداماتی دارد بنده خودم نگهدارم و پس از اقدامات تقدیم کنم. شهری هفت تلگراف، رشت ۷ تلگراف، آبادان شش تلگراف، مشهد پنج تلگراف، قم پنج تلگراف، اصفهان چهار تلگراف، شیراز چهار تلگراف، بهبهان دو تلگراف، خرمشهر دو تلگراف، یهلولی دو تلگراف و سایر اسامی که میخوانم هر چند نام يك تلگراف توپس کان لنگرود بجزورد، بابل، بندرگز، بروجرد، جالوس آغاچاری، خرم آباد، چهارگان، کرج، الیگودرز، محمود آباد، بابل، قصر، رضایه، مرزن آباد، شاهپور، تبریز، لار، تلگرافات اینها است و چون نمیتوانم امضاء کنندگان محترم را بعرض آقایان برسانم و مطالب را هم جداگانه بگویم فقط خلاصه ای از مهم ترین مطالب این تلگرافات را که از نمایندگان محترم خواسته اند بنده بعرض میرسانم تمام تلگرافات بدون استثناء

پشتیبانی از دکتر مصدق و تنفر از دولت آقای قوام و خوشنودی از سرنگون شدن آندولت پوشالی و مزدور اجنبی است و تقاضای مجامع مسئولین قتل دسته جمعی ملت رشید ایران در واقعه سی تیر ماه ۱۳۳۱ (اقبال - همه تنگرافات اینطور است و همه این تقاضا را دارند) عرض کردم البته همه این طور است ضبط مایهات قوام بقیه شهدا کسانی که زخمی شدند و فامیشان که فاقه و سایر زندگانی هستند و شکایات از کاندیداها که بانتظار وکالت از پنجاه ناحیه ای که انتخاب باش انجام نشده که بعضی این که در بنده قوام سر کار است تلگراف های تهیبت و تبریک زده اند و البته مردم تقاضای انتقام از کسانی که خیانت بمملکت کرده اند حاسوسی کرده اند یادونی اجنبی را کرده اند و بخوانند در آقا یان اگر گوش نکنید مملکت را بخون میکشید یعنی اگر مردم از مجلس مأیوس شدند اینها را در انداخته میگیرند و تکه تکه میکنند (اقبال - انشاءالله مأیوس نمیشوند) من این ایمان را دارم ولی انجام این کار و وظیفه هر شخصی است و حالا خواستم بمجلس شورای ملی نمایندگان محترم که بپاره های اشتباه کردند و با اشتباه خودشان بی بردند این عرایش را بکنم يك مصابراهم باید عرض کنم که در این چند روز زمامداری قوام ماها را بکف خط دورمان کشیده بودند نه تلگراف نه تلفن نه وسیله ارتباط را درو هیچ چیز در اختیار این عده از نمایندگان نبود که توی مجلس مانده و جان شان را گذاشتند البته هیچ هنری نکردند خیال نکنید برای هنر عرض میکنم فقط در مجلس مانده که از حق مردم دفاع کنند به اینها بکدی قیقه وقت را در سو ندادند امکان تلفن و تلگراف از شهرستانها را از شان گرفتند و در تبلیغات شروع کردند نوشته و طومار درست کنند برای این که خواستند بفرموده برادرار چندم آقای دکتر بقائی طومار درست بکنند برای قوام ولی موقیبتی پیدا نکردند اینها خواستند طومار برای قوام درست کنند ملت ایران طومار هائی باخون خودش برای مصدق و برای سر بلندی کشور ایران تهیه کرد که به بنده که یکی از اعضای کوچک این جبهه و نمایندگان هستم این همه طومار رسیده است یکی از کازرون یکی از بازار رشت است یکی دیگر هم که مجلس را متأسفانه معین نکرده اند و تاغذ رویش را هم بنده غفلت کردم پاره کردم یکی هم از قسمت های مختلفه نواحی آبادان و جنوب است که از خسرو آباد و قصبه است و تمام این طومارها و تلگرافات را تقدیم ریاست مجلس میکنم اما اگر يك مشت از عزیز ترین برادران ما و شریفترین برادران ما شربت شهادت در روز سیام تیر نوشیدند و فامیل آنها بی سرپرست مانده اند و عده ای دیگر الان مجروح در مریضخانه هستند و فرزندان شان نان آور ندارند خوشبختانه ملت غیور ایران

اینها افسران پیشرفی هستند که با پارابلوم خودشان برادران شما ، فرزندان شما را که پشت تیرها قایم شده بودند زدن آیا در جنگ بین دو دشمن خونخوار این عمل اتفاق افتاده ؟ اینها را در جای بی پناه می اسلحه تنها گیر آورده و با اسلحه کشته اند ما باید تقاس خون آنها را بگیریم و بقیه دارم این مطلب علی خواهد شد آقایان مردم ننگر اند و میگویند که اگر زود این کار را نکنید مطلب تمام خواهد شد و کهنه الان نامه ای نوشته است یا قصد شیشه پنی سیلین چهار صد هزار واحدی و تعدادی سولفات بازل که قیمتش از یک هزار و یا قصد تومان متجاوز است و اشخاص دیگر هم نامه هائی نوشته اند که دو سه نفر از مصدومین را حاضرند بخرج خودشان معالجه کنند بسیاری از مجترمین بازار و بخصوص تحت توجهات آیت الله کاشانی يك دستگاه مرگزی درست شده است که از اشخاص خیر در تمام مریضخانه ها پنی سیلین و گرانترین و با ارزش ترین داروهای دنیا را بارضا و رغبت تهیه کرده اند و در آنجا نگهداشته اند میوه و دارو میبرند پرستار میبرند طبیب اگر لازم شد میآورند و سایر جراحی تهیه می کنند برای اینکه آن برادرانی که با شرافتمندی شربت شهادت نوشیده اند آنها بزرگترین یاداش را از ملت ایران گرفته باشند و برای اینکه خانواده های آنها خوش باشند و فامیلشان سر بلند باشند بنده اینجا درود بی پایان خودم را بروح ارواح شهدای آزادی عرضه میدارم و یقین دارم که تمام ملت ایران با احترام و عظمت روح آنها را همیشه یاد خواهند کرد و خدا را باید شکر کرد که این نهضتی که بیاری خداوند متعال شروع شده بسیار خداوند متعال هم خاتمه پیدا خواهد کرد (انشاءالله) بهر حال نسبت بیازماندگان مجروحین و مصدومین هم بنده یقین دارم که تمام ما آنها را برادران و خواهران خودمان میدانیم که این که بسیاری از ما برای ملاقات آنها و عیادتشان در مریضخانه ها رفیقیم و صورت های عرق زده و گرد آلود و خونین رفقای خود را دیدیم و بوسیدیم و آنها اشک خوشی و مسرت در عین زجر و درد از چشمهایشان سرازیر شد باید به این فداکاران کمک کرد و قدردانی نمود (صبح است) و بدها را معاکمه و تنبیه کرد (صبح است) تا زمانی که در مملکتی تشویق و تنبیه از راه قانون نه از راه عملیات فردی انجام نشود آن ملت نمیتواند بترقی و تعالی خودش مطمئن باشد و من یقین دارم که یکنفر از نمایندگان نیست که ماده واحده مربوط به ضبط مایهات قوام و ماده مربوط به معاکمه ملی مسئولین این امر و کسانی که خوشرفقی کرده اند در این اعمال مثل آن افسر شرمشیرم و پیشرف شهربانی که اسسش گویا قربانی است، کجالت، فاطمی

قبل تصور نفر ما میدانیها نمونه است ، این يك حالت عصیانیت و عصیان ملت است اگر شما بفرهای حشاش گوش ندهید آنها که نماینده اطاعت و تحمل بدبختیها هستند اگر شما بدردهای حقه آنها که قدم برداشتن در راه اصلاحات مجازات خائنین است نیر دازید چون آمال ملت ایران مشخص شده است آنها حق خودشان را خواهند گرفت ولی بنده یقین دارم هیچکس از اجرای این آمال و کمک در این راه نه امروز که تنور گرم است و نه ۸ ماه دیگر که این تنور سرد خواهد شد کوتاهی نخواهد کرد (اخگر - سرد نخواهد شد) مسلم است توری که با احساسات اطمینان میدهم که هیچ و کیلی نیست که موافق نباشد اگر باز نرزد روز هم برای مطالعه صحیح این مقررات وقت صرف بشود روزی که این جا خواهد آمد مخالفت نخواهد شد و ملت ایران اطمینان داشته باشد و نگران نباشد و قطع داشته باشد که مخالفی نسبت باین موضوع نخواهد شد

مکی - آقای مهندس

آقای مهندس حسینی - بنده معذرت میخواهم و از این عنایتیکه آقای رئیس فرمودند بسیار متشکرم چون یک قدری بیشتر صحبت کردم ولی مثل اینکه تمام آقایان نمایندگان با این موضوع موافق هستند (نمایندگان - بفرمائید) این طرحی است بامضای سی نفر از آقایان نمایندگان که تقدیم مقام ریاست میکنم (مکی - ۲۰ نفر) و اگر اجازه بفرمائید بخوانم (شمس قنات آبادی - با سه فوریت است) باور کنید ملت ایران بیدار شده است باور کنید ملت ایران حق خودش را خواهد خواست بهر قیمتی که باشد روز سیام تیر برادران ما يك چوب در دست نداشتند بخدا ، امروز در اتوبوس که بودم راننده میگفت آقا من دلم ریش ریش است گفتم چه شده ؟ گفت آقا يك مردی در این اتوبوس من سوار شد يك پیراهن پاره برتن داشت گلوله آمد او را کشت وقتی افتاد بزمین رفتند پیراهن او را دیدند دیدند يك تکه نان خشک لای آستین پیراهن خود دارد بغدا شما که تروت دارید ولی او يك لقمه نان خشک توی پیراهن لای آستین پیراهن داشت این غذای ظهور او بود این شخص ایستاد و سب خود را هدف گلوله کرد و شرافت برای شما خرید (در این موقع حالت تأثری بموم نمایندگان و تماشاچیان دست داد) لیاقت شرافتی که گرسنگان ایران ، مجروحین ایران برای ایران تهیه کرده اند ما که چه چیز داشتیم بخدا لیاقت این کار را نداشتیم این فقرا بودند که فدا کاری کردند (صبح است) احترام برای آنها قائل شوید ، ثروتمندان ، کسانی که در مجلس دارای همه چیز هستند این پنبه را از گوششان بکشید که ملت خواب است این را شوخی مثل بگفته

ما هستند ولی بعضی خیانت کردند من بآنها اشاره می کنم آنها ئی که اشتباه کردند من هم اشتباه می کنم دیگران هم هزار اشتباه می کنند ما برادریم منتهی اشتباه شما به قیمت خون صدها جوان این مملکت تمام بشود بیائید متوجه باشید و متوجه نهضت مملکت باشید و یقین داشته باشید که با همه این کاری که کردید ملت ایران آنقدر آقا - منش و بزرگ است که بشما این گناه را به بخشاید ولی بآن عده معدود خائن هرگز نخواهد بخشید .

نایب رئیس - با اجازه

آقایان چون عده کافی برای تصویب این طرح نیست اجازه بفرمائید در دستور جلسه آینده بگذاریم که مطرح شود . . .

مهندس حسینی - بخشید

شکایتی از قم آمده راجع باقای تولیت که تقدیم مقام ریاست می کنم که مربوط باین است که اراضی مردم را ایشان با استفاده از آبادی خودشان مشغول ثبت دادن

برای خودشان هستند . شمس قنات آبادی - از این شکایتها از ارباب تولیت د کتر طاهری هم آمده زیر گزاره - آقای رئیس اطلاع بدهید به آقایانی که در راهرو هستند بیائید (۱۰- قرائت و اعلام رأی بفوریت اول طرح پیشنهادی راجع به توقیف و مصادره اموال احمد قوام) نایب رئیس - طرح قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد) نظر باینکه در جریان ۳ روزه اخیر و کشتار و قتل فجیع یکی از عوامل آن قوام رئیس دولت غیرقانونی وقت بوده است امضاء کنندگان ذیل ماده واحده زیر را با قید سه فوریت بمجلس تقدیم و تقاضای طرح و تصویب فوری آنرا داریم بامضاء ۲۰ نفر ماده واحده - بلافاصله پس از تصویب این قانون احمد قوام توقیف و تحت تعقیب قرار گیرد و اموال او نیز بعنوان خوبیهای

شهادت مصادره شود نایب رئیس - بفوریت اول اعلام رأی میکنم برای جلسه بعد (۱۱- تعیین موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه) نایب رئیس - فلان جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده روز سه شنبه ساعت ۹ صبح دستور اول این طرح بعد طرح برنامه دولت و اجازه تمدید مقررات حکومت نظامی در چند نقطه خوزستان که از مجلس سنأ آمده است ، از آقایان هم تقاضا میکنم که کمیسیونها را تشکیل بدهند و رؤسای کمیسیونها را تعیین کنند و همچنین کمیسیون بودجه را تشکیل بدهند و یکدوازدهم را مطرح بفرمایند چون باید یکدوازدهم زودتر تکلیفش معلوم شود . (مجلس بیست دقیقه قبل از ظهر ختم شد) نایب رئیس مجلس شورای ملی محمد ذوالفقاری